

DE BESTE TIPS
VAN DE
TUINDOKTER®

Stefaan Bingé

Sterck & De Vreese

HET JUISTE GRAS VOOR ELKE TUIN

© 2024 Stefaan Bingé | uitgeverij Sterck & De Vreese

ISBN: 97890 8159 122

NUR: 424

Omslagontwerp & boekverzorging: Peter Slager

Illustraties: Elgraphic

Fotografie: Koen Deprez

Studio Deprez

Wielewaalstraat 102 - (BE) 9000 Gent

TEL. (+32) 09 227 78 22

M. (+32) 0475 26 71 75

I. www.studiodeprez.be

E. koen@studiodeprez.be

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van uitgeverij Sterck & De Vreese, postbus 234, 8400 AE Gorredijk, Nederland –info@sterckendevreese.nl.

De uitgeverij heeft ernaar gestreefd alle copyrights van de in deze uitgave opgenomen illustraties te achterhalen. Aan hen die desondanks menen alsnog rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Sterck & De Vreese.

Sterck & De Vreese is onderdeel van
20 leafdesdichten en in liet fan wanhoop bv

www.sterckendevreese.nl

Inhoud

Voorwoord	10
Gazonkalender	12
Inleiding	15
Het gras lijkt groener aan de overkant?	15
1 De grassenfamilie	19
Soorten	19
Siergazon	19
Siergrassen	20
Wilde grassen, bermen en taluds	21
Landbouw en akkerbouw	21
Overige grassen	21
De belangrijkste eigenschappen per grassoort	24
Engels raaigras (<i>Lolium perenne</i>)	24
Struisgras (<i>Agrostis capillaris</i> of <i>A. tenuis</i>)	25
Veldbeemgras (<i>Poa pratensis</i>)	27
Hardzwenkgras (<i>Festuca ovina</i> subs. <i>Cinerea</i>)	28
Rietzwenkgras (<i>Festuca arundinacea</i>)	31
Gewoon roodzwenkgras (<i>Festuca rubra</i>)	31
Rood roodzwenkgras (<i>Festuca rubra rubra</i>)	33
2 De verschillende delen van een grasplant	37
Hoe groeit gras?	37
Het zaadje en het kiemingsproces	38
Morfologie of bouw van een gras(sprietje)	38
De wortel	39
Hoe gebeurt de opname van voedingsstoffen?	39
Het blad of het grassprietje	46
Protectionisme	51
Waarom zijn de meeste bladeren groen?	52

Kan een plant ook transpireren... zoals wij?	53
Ontlasting via bladeren	53
Herfstkleur en bladval	55
Bladmoes	55
Onkruiden bestrijden	57
De elementaire behoeftes van gras	60
Gazonmeststoffen	60
De schijf van vijf	60
Waarvoor dienen al die voedingsstoffen?	61
Stikstof (N)	61
Fosfor (P)	63
Kalium (K)	64
Magnesium (Mg)	66
Calcium (Ca)	67
Zwavel (S)	69
IJzer (Fe)	69
Boor (B)	70
Molybdeen (Mo)	70
Mangaan (Mn)	71
Koper (Cu)	71
Zink (Zn)	72
Het belang van bodemkennis om problemen op te lossen	73

3 Aan de slag **79**

Maaien	79
Intensief gazonbeheer	81
Extensief of semi-extensief gazonbeheer	82
De juiste maaihoogte	84
Gevolgen van te kort maaien:	85
Gevolgen van te hoog maaien:	86
Keuze van een grasmaaier	86
Vorbereiding van maaien	88
Verticuteren	89
Waarom verticuteren?	89
Vorbereiding van verticuteren	89
Bemesten van het gazon	91
Waarom bemesten?	91

Hoeveel meststof?	91
Doorzaaien	92
Vorbereiding	92
Prikken, beluchten en bezanden van een gazon	92
Waarom moet je beluchten?	92
Vorbereiding	94
Tien taken voor intensief gazonbeheer – actieve periode	95
Vier taken bij intensief gazonbeheer – passieve periode	102
Top 14 van de meest voorkomende gazononkruiden	104
Gazononkruiden bestrijden zonder schadelijke producten	123
Extreme weersomstandigheden	123
Extreme droogte	124
Hoe ontstaat een viltlaag?	125
Proactief handelen: mycorrhizae	126
Polymeren	126
Natte bodem	127
Schade door vorst	128
Ongedierte	129
Zoogdieren	129
Mollen, woelmuizen en woelratten	129
Konijnen en hazen	132
Honden	136
Insecten	138
Plaaginsecten	138
Veenmollen	139
Hoe kunnen we veenmollen bestrijden?	140
Gazonschimmels	145
Rooddraad (<i>Corticium fuciformis</i> ; <i>Laetisaria fuciformis</i>)	147
Sneeuwschimmel – winterfusarium – voetrot (<i>Fusarium nivale</i> ; <i>Microdochium nivale</i> en <i>Gerlachia nivalis</i>)	149
Dollar-spot (<i>Sclerotinia homeocarpa</i>)	151
Grijze sneeuwschimmel – grijs sneeuwrot (<i>Typhula incarnata</i>)	151
Slijmschimmel (<i>Fuligo</i> – <i>Mucilago</i> – <i>Physarum</i>)	152
Roest (<i>Puccinia coronata</i> – <i>Poaarum</i> – <i>Brachypodii</i>)	153
Netvlekkenziekte – strepenziekte (<i>Pyrenophora teres</i>)	153
Wortelrot – omvalziekte (<i>Phytium</i>)	155
Behandelen van schimmels met fungiciden	156

4 Siergrassen	159
De voordelen van siergrassen	159
Meststoffen	164
Plantafstand	165
Snoeien of met rust laten?	166
Soorten	168
De wintergroene soorten	168
De soorten die 's winters verdorren en bovengronds afsterven	168
Mijn favorieten: winterharde, bladverliezende, kleine en grote siergrassen	169
Wintergroene, bladhoudende soorten (alsook als bodembedekker)	169
Niet wintergroene, bladverliezende soorten: kleine siergrassen	175
Grote siergrassen	182
Over de auteur: Stefaan Bingé ?	191
Bibliografie	192

Voorwoord

Beste grasliefhebber,

Lelijke woorden schieten door het hoofd en rollen soms ook spontaan uit de monden van zij die hun grasmat niet in topconditie krijgen. Kilo's meststoffen en vaak veel euro's worden er jaarlijks op uitgestrooid, zonder al te vaak te weten waarom precies dié meststof gebruikt wordt en geen andere. En al te vaak zijn ze jaloers op die immer mooie, diepgroene grasmat van een voetbalveld of golfterrein.

Maar: hoe krijgen ze dat toch voor elkaar? Is het gras altijd groener aan de overkant? Of heeft die aan de overkant gewoon de juiste kennis in pacht om zijn grasmat in evenwicht te krijgen? Hij/zij heeft misschien ooit al eens een lezing of 'gras'presentatie bijgewoond. Of hij/zij is de gelukkige eigenaar van dit boek!

Maar het omgekeerde verhaal is ook waar. 'Gras is toch niets speciaals...', hoor ik soms letterlijk mensen zeggen. Beeld je evenwel eens de wereld in zonder het gazon en alle grassen. Enkel een wereld met bloemen, planten en bomen om ons heen... zonder het frisse groen van grasvelden en weilanden. Zou er dan wel leven op aarde mogelijk zijn, denk je? Het geeft alvast stof tot nadenken. Het leverde mij reeds meerdere lange toogdebatten op.

Ik ben er alvast steevast van overtuigd dat er geen leven op aarde mogelijk kan zijn zonder grassen. Meer dan een kwart van de aarde wordt ingenomen door grassen. Niet alleen zijn ze een enorme zuurstofproducent; ze zijn bovendien een belangrijke voedingsbron. In de directe zin voor tal van dieren, in de indirecte zin ook voor ons mensen. Wat eet meer dan de helft van de kruideneters (= herbivoren) als hoofdvoeding? Zou een koe nog melk produceren zonder gras? Zou er nog wel voetbal gespeeld kunnen worden?

Net als wij, mensen, is het gazon een combinatie van 'levende organismen' met allen hun specifieke kenmerken en eisen. Sommige rassen en soorten houden bijvoorbeeld van zure grond, terwijl andere het liefst vertoeven op een rijkelijke en gevoede bodem. Je kunt en mag dus gerust stellen dat ze elk hun eigen karakter hebben. Opnieuw: net zoals wij dus!

Tuinieren – en dus ook gazonbeheer – is echter niet alleen pure ervaringsleer. We worden heus niet geboren met de gazonkennis in pacht of met de wijsheid van Aphrodite (= de] godin van de tuinen, de lente, de liefde). Kennis dient te worden overgedragen. Ze dient te worden geïnterpreteerd.

In dit boek neem ik je mee door de wondere wereld van gras en ik laat het echt niet na om al mijn kennis en ervaringen te delen met jou. Ik zal je ook tonen en overtuigen dat een grasmat zo veel méér is dan slechts een wortelgestel met enkele sprietjes en/of bladeren. Ik zal je begeleiden door de b(l)oeiende wereld van gazon en grasveld heen en alles wat eronder leeft.

Met gewaardeerde groet,

Stefaan Bingé
De Tuindokter®

Gazonkalender

TAAKOMSCHRIJVING	januari	februari	maart	april	mei	
Maaien						
Materiaal onderhouden						
Bodemstaal nemen						
Opmaak van een bemestingschema						
Kalk strooien						
Bemesten (min. bodemtemp. +8 à 10°C)						
Verticuteren (min. bodemtemp. +12 à 15°C)						
Beluchten (of prikken)						
Bijzaaien (kale plekken)						
Bladeren verwijderen						
Mos behandelen						
Onkruid bestrijden						
Bodeminsecten bestrijden						
Gazonschimmels behandelen						
Zaaien (nieuw gazon) (min. bodemtemp. +8 à 10° C)						

Inleiding

Het gras lijkt groener aan de overkant?

Nou, het zou wel eens kunnen kloppen... Een mooi gazon ‘maakt’ of ‘kraakt’ meteen de eerste indruk van onze tuinen. Het is misschien ook wel de meest moeilijke plantengroep uit onze tuincultuur. De laatste jaren hebben veel gazoneigenaars te kampen met schimmels, insectenplagen en onkruiden. En dan zwijg ik nog over droogtestress, mossen en ondergrondse belagers zoals woelmuizen of mollen. Gras verdient ongetwijfeld mijn en jouw bijzondere aandacht. 365 dagen per jaar is het gras immers ‘in de weer’.

Wist je dat...

een grasplant koolstofdioxide (CO₂) omzet naar opneembaar zuurstofgas (O₂)? Zuurstof is naast water (H₂O) onze voornaamste bron van leven. We zouden dus niet op aarde kunnen leven zonder grassen.

We onderscheiden twee belangrijke periodes:

1. Actieve periode
 - 7,5 maanden: meestal tussen eind maart en medio november;
 - waarin het gras effectief groeit en geregeld onderhouden moet worden (zie ‘Tien taken voor intensief gazonbeheer – actieve periode’);
 - waarin de grasmat gevoelig is voor belagers (onder andere schimmels, wortelvretende bodeminsecten, enz.)
 - waarin de grasmat meer behoefte heeft aan water en voedingsstoffen.

2. Passieve periode

- 4,5 maanden: meestal tussen medio november en eind maart;
- waarin het gras nauwelijks of niet zichtbaar groeit;
- waarin de grasmat gevoelig is voor de typische loofschimmels, toenemende viltlagen, woekerende of sneller opkomende onkruidgroei, enz.;
- waarin de grasmat niet gemaaid hoeft te worden, maar de toplaag wel onderhoud vraagt (bijvoorbeeld bladeren en mos verwijderen, en onkruiden verwijderen/bestrijden).

Een goed onderhouden grasmat wordt tussen de 25 en 35 keren per jaar gemaaid. Maaien is eigenlijk ook 'snoeien'. We knippen er immers steeds het bovenste stukje af waardoor de plant gestimuleerd wordt om opnieuw te groeien. Ik verzeker je dat je geen enkele plant in de tuin zo vaak per jaar 'snoeit' als de grasmat.

Daarnaast gebruiken we vaak ook verschillende producten of grondstoffen om het gras in evenwicht te houden. Sommige tuiniers doen het keurig volgens de kalender, andere volgen hun instinct of reageren gewoon op wat ze opmerken.

Om alle grasknepen vakkundig uit te oefenen en om alles netjes geordend of op tijd te doen zijn heel wat werkzaamheden of ingrepen nodig. Welke acties je ook onderneemt; ze worden allemaal het beste met kennis uitgevoerd. Vergeet daarbij ook niet de juiste gereedschappen en/of machines te gebruiken.

Rechterpagina: Dit domein werd helemaal gerenoveerd door de auteur van dit boek.

De grasmat is een paradepaardje van de eigenaars.

1

